

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒ ՕՐՀՆՈՒՄ Է «ԵՂԻՇԵ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ» ԵՎ «ԳԱՐԵԳԻՆ Ա ՄԱՏԿԱԾԱԲԱՆԱԿԱՆ
ՀԱՅՍԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ» ՀՈՒԾԱԲԱՐՈՂ

ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆՈՒՄ ՆՎԻՐՎԱԾ ԵՐԶԱՆԿԱՀԻՇԱՏԱԿ ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՌԱՋԻՆԻ ԾՆՆԴՅԱՆ 70-ԱՄՅԱԿԻՆ

Օգոստոսի 25-ին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում, հանդիսապետությամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, մատուցվեց Ս. Պապարագ: Պապարագին էր Գերաշնորհ Տ. Եզնիկ եպս. Պետրոսյանը: Պապարագին ներկա էին Մայր Աթոռի միաբաններ, Գարեգին Ա հոգեւոյս Հայրապետի հարազատները, ինչպես նաև ԱՄՆ-ի Եկեղեցիների Ազգային Խորհրդի պատվիրակությունը՝ գլխավորությամբ խորհրդի նախագահ դր. Ռոբերտ Էդգարի:

Պապարագից Սրբազան Հայրն իր քարոզում անդրադարձավ Մայր Աթոռում գահակալության շրջանին Գարեգին Առաջինի կապարած վարչական բարեփոխումներին, գրահրապարակչական գործունեությանն ու քրիստոնեական Եկեղեցիների միջև հարաբերությունների սերտացմանն ուղղորդված ջանքերին (տե՛ս էջ 79):

Հավարտ Ս. Պապարագի լուսահոգի Հայրապետի շիրմի մոտ կատարվեց հոգեհանգստյան պաշտոն:

Նույն օրը, երեկոյան ժամը 19.00-ին, տեղի ունեցավ «Եղիշե Մանուկյան մարենադարանի» և «Գարեգին Ա Աստվածաբանական, հայագիտական հետազոտական կենտրոնի» հուշաբարի օրհնությունը՝ ձեռամբ Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի: Հանուն Մայր Աթոռի միաբանության բացման խոսքով հանդես եկավ Գերաշնորհ Տ. Տաթև եպս. Սարգսյանը: Սրբազան Հայրն իր շնորհակալությունը հայտնեց Գարեգին Բ Վեհափառ Հայրապետին այս գեղեցիկ նախաձեռնության համար, ապա ներկայացրեց Հայ Եկեղեցու ազգային բարերարներ Եղիշե Մանուկյանի և նրա որդու՝ Վաչե Մանուկյանի ազգանվեր գործունեությունը. «Եղիշե Մանուկյանը եղեռնի վերապրող սերնդի ներկայացուցիչներից էր, մարդ, ով իր օրը սկսում էր ուսուցչությամբ, կեսօրից հետո լծվում էր խմբագրի տրեմաջան աշխատանքին, իսկ երեկոյան ժամերը անցկացնում էր սպորտային աշխույժ կյանքով: Իսկ Գարեգին Ա Վեհափառը բոլորիդ ծանոթ է, այն մեծ աստվածաբանը, այն գիտնականը, ով առավոտից երեկո գրքերի հետ էր, իր սենյակի ամեն կողմը գիրք էր: Եվ եթե գիրք չկարդար, կարծես կամաջեր մարդկանցից և Աստվծուց, որովհետև ինքը հավատում էր, որ Աստված մեզ իմացականություն և բանականություն է տվել, որպեսզի մենք իրեն նմանվենք սրբեղծագործ կյանքով: Նա առանց գրքի չէր պարկեռացնում հայ հոգևորականին, քանզի գրքով է եկեղեցականը մոտենում Աստծուն և մտավորականի լուրջ աշխատանքին»:

Այնուհետև Տաթև Սրբազանն ընդգծեց, որ «Գարեգին Ա Աստվածաբանական, հայագիտական հետազոտական կենտրոնի» բացումը ամենամեծ հարգանքի արտահայտությունն է Հայրապետի անձի նկատմամբ:

Նուշաբարի օրհնությունից հետո ներկաներին իր խոսքն ուղղեց Գարեգին Բ Վեհափառ Նայրապետը՝ ասելով.

«Միշտի բարեպաշտ հայրդիր. հոգևոր ուրախությունը Մեր սրտում, այսօր Մենք ձեզ հետ միասին աղոթքով և շարականների երգեցողությամբ կարարեցինք օրհնությունը և բացումն այս հուշաբարի, օրհնությունն այս հողակտորի, որի վրա պիտի կառուցվի Եդիշե Մանուկյան մարենադարանը և Գարեգին Ա-ի անվան Աստվածաբանական, հայագիտական հետազոտական կենտրոնը՝ ի նշանավորումն երջանկահիշարակ մեր նախորդի՝ Գարեգին Ա Ամենայն հայոց Կաթողիկոսի ծննդյան 70-ամյակի:

Ինչպես արձանագրությունից է երևում, այս կառույցն իրականություն պետք է դառնա շնորհիվ ազնիվ նվիրաբերության ազգային բարերար Վաչե և Թամար Մանուկյանների, ովքեր այս մեծ նախաձեռնությամբ իրենց սերն ու հարգանքն են արտահայտում երանաշնորհ Նայրապետի նկատմամբ: Պարտական չէ, որ հուշաբարի վրա քանդակված են երկու անձանց և հասարակությունների անուններ: Եդիշե Մանուկյանը հայրն է Վաչե Մանուկյան մեր բարերարի, որ սնել է նրան, խնամել, աճ ու հասակ պարզենել, բայց նաև նրա հոգու մեջ սերմանել բարեգործության ոգին:

Գարեգին Վեհափառը մեր բարերարի հոգևոր ծնողն էր, ով նրա կյանքի ուղին առաջնորդել և ուղեգծել է արդարության, աստվածաշնորհության և սիրտ ճանապարհներով: Մենք գիտենք ձեզ հետ միասին, թե ինչպիսի սիրով էր մշտապես շրջապարտում Մանուկյան ընտանիքը Գարեգին Ա Վեհափառին: Նարազար զավակի պես նրանք միշտ նրա կողքին եղան՝ թե՛ նրա գահակալության գործունեության տարիներին և թե՛, մասնավորապես, կյանքի վերջին օրերին, հիվանդության ժամանակ՝ իրենց ներկայությամբ սփռելով ցավը հայոց Նայրապետի:

Բարերարների այս ձեռնարկը՝ մարենադարան և Աստվածաբանական, հայագիտական կենտրոն, մի հասարակություն, որ հետաքրքրությունների առանցքն էր կազմում երջանկահիշարակ Նայրապետի, լավագույն և արժանի հարուցումն է:

Գիրքն իր արժեքով նույնացած էր հոգևորյա Գարեգին Ա Կաթողիկոսի անձի և էության հետ և այդ առումով, թերևս, ամենաարժանավոր հերկվորդն էր մեր հայրերի, մեր նախնյաց: Այսօր, երբ մենք արժեկորում ենք նրա կյանքն ու գործունեությունը, վստահաբար մեր կյանքում առանձնակի տեղ պիտի գրավի գիրքն ու գրականությունը և այդ ոլորտում արձանագրված երջանկահիշարակ Նովվապետի վաստակը:

Նուշաբարի բացման այս ուրախ առիթով Մեր աղոթքն ենք բարձրացնում առ Աստված հայոց Նայրապետի արդար հոգու համար և հայցում, որ նա երկնքից շարունակի իր օրհնությունը հովանի դարձնել հայոց աշխարհի և մեր ժողովրդի զավակաց վրա, որպեսզի մեր ընթացքը լինի անշեղ, մեր իրագործումները լինեն եկեղեցանկեր ու հայրենաշեն:

Այս կապակցությամբ Մենք ուզում ենք նաև Մեր գնահատականի խոսքն ուղղել ազնիվ բարերարներին, ովքեր թեն հիմա այստեղ չեն, բայց իրենց հոգով, ապրումներով ու զգացումներով այսօր մեզ հետ են: Մեր գնահատականն ենք բերում նրանց ոչ միայն այս կառույցի իրականացման հովանավորությունը ստանձնելու համար, այլ նաև բոլոր այն բարեգործությունների, այն զորակցության համար, որ նրանք դրսևորեցին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի նկարումներ երջանկահիշատակ Հայրապետի գահակալության շրջանում, ինչպես և Մեր հայրապետության առաջին իսկ օրից:

Աղոթքով հայցենք առ Աստված, որ Տերն Իր հոգածության և խնամքի ներքո պահի ու պահպանի Մանուկյան ընտանիքը, նրանց պարզևի կյանքի արևշատ օրեր և նրանց մտաց ու ձեռաց գործերին՝ լիակատար հաջողություններ: Տիրոջ օրհնությունը մեզ ամենքիս, և թող Հայոց Հայրապետի բարեխոսությամբ Աստված պահապան լինի մեր երկրին, Եկեղեցուն ու ժողովրդին այժմ և հավիտյանս հավիտենից ամենևն:

Նույն օրը, երեկոյան ժամը 20.00-ին, Վեհաբանի հանդիսությունների դահլիճում Կոնի ունեցավ Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված հուշ-երեկո՝ բարձր նախագահությամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Հայրապետի: Հանդիսությանը ներկա էին Մայր Աթոռի միաբաններ, ՆՇ Գիտության և կրթության նախարար Լևոն Մկրտչյանը, հոգելույս Հայրապետի հարազատներ և մտավորականներ:

Բացման խոսքով հանդես եկավ Սևանի Վազգենյան Հոգևոր Դպրանոցի տեսուչ Հոգեշնորհ Տ. Բագրատ վրդ. Գալստյանյանը. «Բոլորդ էլ կարող եք վկայել, որ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի այս Վեհապունն այլևս դարձել է կարծես մեր բոլորի խորհրդածությունների, վերլուծությունների, գանազան արժեքների գնահատման և թաթախման վայրը: Այսօր մենք Վեհափառ Հայրապետի գլխավորությամբ հավաքվել ենք հիշելու և նշելու Գարեգին Ա Վեհափառի ծննդյան 70-ամյակը: Ես այսօրը ուզում եմ բնութագրել իր իսկ խոսքերով, համաձայն որի՝ մեծերին պարվելիս նրանց չէ, որ պարիվը գնում է, այլ մենք ենք դրանով մեծանում: Ինձ համար, որպես Գարեգին Ա Կաթողիկոսի հոգևոր՝ զավակի, այս պահին դժվար է որևէ բան ասել: Որպես Մայր Աթոռի երիտասարդ միաբաններ, մեր առաջին քայլերը նրա շնչի ներքո ընթացան, և մեզ համար նա մնաց և մնալու է իբրև հոգևոր հայր, իբրև մի տեսլապաշար կաթողիկոս և տեսլապաշար հայ մտավորական»:

Խոսքի վերջում Հայր Սուրբը շնորհակալություն հայտնեց Գարեգին Բ Վեհափառ Հայրապետին, ով իր նախանձախնդիր ձեռնարկումներով ողջ միաբանությանը նույնպես մղում է բոլոր մնայուն արժեքներին արժանի գնահատական տալ:

Այնուհետև բանախոսությամբ հանդես եկավ Արարադյան Հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Գերաշնորհ Տ. Նավասարդ եպս. Կոնյանը: Սրբազան Հայրն իր խոսքում անդրադարձավ իմաստուն և նվիրյալ Հայրապետի կյանքին և գործունեությանը (տե՛ս էջ 73): Բանախոսություններով հանդես եկան նաև Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի և ՆՇ Սահմանադրական դատա-

րանի անդամ Ռաֆայել Պապայանը (տե՛ս էջ 76), ՆՏ Գիտության և կրթության նախարար Լևոն Մկրտչյանը: Գիտության և կրթության նախարարը նշեց, որ կրկնակիորեն խորհրդանշական է Հայագիտական, Աստվածաբանական կենտրոնը Գարեգին Առաքինի անունով կոչելը, քանի որ հայ հոգևորականի կերպարն ընդհանրապես և ի մասնավորի Գարեգին Առաքինին մեզ ներկայանում է անխզելիորեն կապված գրքի և գիտության հետ:

Վերջում ներկաներին իր օրհնության խոսքն ուղղեց Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը (տե՛ս էջ 47):

Հանդիսությունն ավարտվեց Վեհափառ Հայրապետի «Պահպանիչ»-ով: Գեղարվեստական հայրագրով ներկաների առջև հանդես եկավ Երևանի Կամերային երգչախումբը՝ ղեկավարությամբ Հարություն Թովիկյանի: